

Kdor išče, ta najde.

I.

Tisti dan pa Jančev Jožek ni dal materi miru in ga jim ni dal. Venomer jih je nadlegoval in silil, naj mu dovolijo, da gre z vozniki, ki bodo danes orali sneg.

»Mama, ali bom smel tudi jaz iti z onimi, ki bodo orali sneg proti Zaklancu. Tako rad bi šel. Saj bosta Lenartova Tonček in Janez tudi šla. Mama, pustite no še mene! Priden bom. Nobene nerodnosti ne bom naredil. Oh, mama, dajte, dajte — — —«

»Rekla sem ti že, da moraš biti doma. Ne smeš nikamor. Drugi naj se le vozijo v drevesu, ti ne. Jožek, ubogaj me in priden bodi. Nikari ne sili v nevarnost. Če bi te pustila, da bi šel, bi se gotovo prehladil. Posebno še, ker si že itak slabotnega zdravja.«

»Saj bom suknjo oblekel, mama, in se ne bom prehladil, gotovo, da se ne bom. Pustite me no! Zakaj pa smeta iti Lenartova Tonček in Janez!«

»Lenartov oče so v Ameriki, mati imajo pa svoja otroka preveč radi. Zato sta pa Tonček in Janez tako poredna. Ti moraš pa mene ubogati! Ali veš, kaj pravi četrta zapoved božja: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.«

»A — mama — saj vas tako prosim!«

»Ne, Jožek! Ne boš šel! Ne dovolim ti. Bojim se za tvoje zdravje in za tebe. Vozniki govorijo tako in tako — — —«

Jožek je izprevidel, da so vse njegove prošnje pri materi zastonj. Ne dovolijo mu in mu ne pustijo. Na noben način ne. Pa ga imajo vendar radi. To Jožek dobro ve. Ne jezijo se mati nanj, ampak z mirnimi besedami mu povedo, da ne sme iti od doma. Izprevidi, da mu ne preostaja drugega, kot to, da ostane doma.

»Na peč pojdi in si zavij noge v rjuhe, da te ne bo zeblo. Lej, še bos si,« so mu rekli mati in so ga prijeli za roko. »Jožek, čevlje imaš raztrgane in sneg

bi ti silil vanje. Le priden bodi in ubogaj me. Boš videl, da ti prav svetujemo.«

»Mama!«

»Jožek! Ne jokaj zaraditega. Angelček čuva nad teboj in vidi tvoje solze, ki jih jokaš v jezi — — — Jožek, Jožek!«

»Mama, ali ste hudi name?«

»Nič nisem huda, Jožek. Samo tistega ne pustim, da bi ti šel z onimi, ki bodo orali sneg. Bojim se za tebe in za tvojo dušo — — — Ah, Jožek, ko te imam tako rada!«

In mati pritisnejo Jožkova lica na svoja in ga poljubijo na čelo. Jožek se umiri. Uvidi, da mu hočejo mati dobro, da ga imajo radi. Pritisnil se je k materi in si obrisal solzo v očeh.

»Ubogal vas bom, mama!«

»Tako je prav, Jožek. Če boš uboosljiv, te bo Bog ljubil in se veselil nad teboj. Angelček pa te bo hvalil pri nebeškem Očetu.«

Jožek je nagubančil lica v prijazen smehljaj. Materino oko je motrilo njegov smehljaj, materina skrb pa je čuvala Jožka.

»Izpustite me, mama!«

Deli so ga mati z naročja in izpustili na tla h klopi pri peči.

»Jožek, deščice poišči pod pečjo in delaj hišice. Le doma bodi in na peč pojdi, da se boš segrel.«

Mati so odšli iz sobe. V kuhinji so imeli veliko opravila. Jožek je pa zlezal pod peč, poiskal deščice in jih znosil na peč. K pečni klopi je pristavil pručko in je po nji splezal na klop in od tam na sedež, pa dalje na peč. Kot bi mignil, je bil na peči. Tu pa se je začelo Jožkovo veselje in kratkočasje. Noge je zavil v rjuhe; koruzne krže, ki so se sušili, je malo odmaknil. Toda dobro mu je dela pečna toplota, in tako blagodejno je vplivala nanj gorkota. Z roko je potegnil preko las, potlej pa je pričel staviti hišo iz malih deščic. Deščico je položil na deščico in vedno višje so bile stene nove hiše. Jožku se je samo smejalo.

»Mama me prav učijo. Kaj bi tam zunaj zmrzoval v snegu, ko je pa tu na peči tako prijetno! Lenartova Tonček in Janez naj le bosta pri drevesu, jaz bom pri svoji hišici tukaj na peči,« je govoril polglasno in s povdarkom.

»Kaj bi,« je spet nadaljeval, »gorkota je vendarle boljša kakor mraz. In naj pravi kdo, kar hoče. Čisto prav je, da nisem šel z otroki. Zvečer bodo oče prišli. — Če bi me ne dobili doma, bi me z drenovo — a-a — potlej bi me pa bolelo. E-e, bolje je, da sem doma.«

Zunaj je divjala zimska burja. Mrzla je bila in huda. V divjem begu je vršala čez hrib in plan. Skozi kozolce in poslopja je brila in žvižgala — — Mlake in luže so zmrzovalle. S streh so morale dolge sveče. Zdajpazdaj je katera smuknila na tla v sneg. V vrtovih je zmrzoval sneg na mladikah, veje so se šibile, pa spet stopile v svojo navadno lego. Z njih je padal droben snežec, kadar jih je veter močno pretresel. Vse je bilo tako mrzlo, zimsko mrzlo.

Jožek je postavljajl na peči hišo, in jo je zopet podrl. Tako je šlo naprej in naprej, brez konca in kraja. Slednjič se je pa le naveličal teh igrac. Pričel je robkati turšico. Dobro mu je šlo izpod rok. Znal jo je, ker je dostikrat videl mater, ko so ga učili. Kmalu je bil krž prazen. Jožek pa — ne bodi len — vzame v roke drugega in ga orobka. Obrobkane krže pa meče na tla, na sredo hiše. Tako mu je potekal čas. Jožek sam ni vedel, da dobro in prav dela, pa je vendar delal. Nazadnje se mu je pa zdelo dovolj. Polno kržev je ležalo po hiši. Eden je bil v tem kotu, drugi v drugem, eden na tem koncu hiše, drugi na drugem. Tedaj je stopil Jožek raz peč. Prijel je pručko, ki so jo rabili mati, da so nanjo devali noge, kadar so šivali. To pručko je Jožek preobrnil tako, da so noge in lesen rob, ki se je razprostiral med nogami, gledal proti stropu. Potlej pa je naložil med lesene robove in noge kržev. Bilo jih je polno pručko. To pa še ni bilo vse. Odprl je pri mizi miznico in vzel dolg kos vrvice. To vrvico je privezal

k pručki za prednje noge in je vse peljal iz hiše. Pri vratih pa je zadel ob prag in ni mogel izpeljati. Pa takoj je spoznal, kaj manjka. Privzdignil je z roko pručko čez prag, potlej pa potegnil za vrvico — in šlo je.

»Hi, belec, hi! Hi, hi! To peljemo, hi!«

Pripeljal je ta tovor v kuhinjo k materi.

»Nate, mama! Turšice sem narobkal, sedaj sem vam pa pripeljal prazne krže. Denite jih na ogenj, da bodo zgoreli.«

»Priden si, Jožek! Sedaj te ima Bog rad, sedaj! Tako je prav, da! Le stariše poslušaj in spoštuj. Vedno se ti bo godilo dobro. Ne bo ti treba biti lačnemu. To je lepo. Pa te bodo tudi ata pohvalili zvečer, ko bodo prišli domov.«

Mati so prijeli za pručko in jo zvrnili pod ognjišče.

Jožku je materina pohvala dobro dela. Tako zadovoljno se je obližnil okrog usten, kot le kaj. Obrnil je svoj »voziček« na vrvici in hotel nazaj.

»Čakaj, Jožek! Na, tukajle imaš. Rada ti dam, ker si priden in me ubogaš.«

Zardečila so se v Jožkovih rokah. Svečnica je pred durmi, mrzla, huda zima v naravi — a v Jožkovih rokah lepa, rdeča jabolka! To je pa več kot preveč. Tako radi nimajo vsaka mati svojega otroka kot imajo Janševa svojega Jožka. Jožek ni vedel, kaj bi rekel in kako bi se zahvalil mater za krasno darilo.

»Bog plačaj, mama,« mu je končno le prišlo iz jezika. Pa tako, da sam ni vedel, kaj je rekel. Bil je preveč vesel lepih jabolk. Motil bi se, če bi kdo mislil, da je Jožek v jabolka takoj zapičil zobe. Ne! Spravil je jabolka, da jih zvečer pokaže očetu, ko se vrnejo. Potlej jih bo šele pojedel.

»Vidiš, Jožek, zunaj je mraz. To je dobro, da nisi šel z otroki. Čemu bi zmrzoval v hudem mrazu, če ti pa treba ni. Boga zahvali, da si na gorkem, na peči.«

Na te materine besede Jožek ni nič odgovoril. Kako tudi, saj ni mislil na drugega nič kot na svoja jabolka.

II.

Snežno drevo, v katerega je bilo vpreženih pet parov konj, se je pomikalo proti Zaklancu. Sneg ob drevesu se je gostil na obe strani. Kot oster nož je rezalo drevo sneženo leho na cesti proti Zaklancu. V drevesu so stali spredaj vozniki, zadaj pa se je trla gruča otrok, prerivali so drug drugega in se psovali med seboj. Bili so vsi zelo razposajeni. Konji so napejali svoje moči in vlekli težko drevo. Vozniki so imeli svoje pogovore v drevesu. Otroci pa so bili precej glasni in nemirni.

Po dolini je piskala mrzla burja. Zrak je bil oster in rezek. Otroke je jelo v drevesu zebsti. Konji so zadeli z drevesom ob skalo in se ustavili. Vozniki in mali so hitro poskakali z drevesa in gledali, kaj se je pripetilo. Pri tem pa je bil najbolj razposajen Lenartov Tonček. Ta fant ni dal miru, za nobeno ceno ne. Kakor mlada žabica je skakal okrog drevesa in okrog konj.

Vozniki so premaknili skalo, ob katero se je zadelo drevo. Šli so nazaj v drevo in so pognali. Otroci so stopili spet v drevo. Le Lenartov Tonček se je muzal okrog konj in je zagazil v sneg. Potlej se pa ni mogel izkobacati iz njega. To je stokal in jadikoval, ko je zrl pred seboj konje, ki namerjajo ravno čezenj.

— — — — —
Lenartov Tonček je tako neznansko zakričal, da bi se ga bil moral kamen usmiliti na cesti in mu pomagati. V smrtnem strahu je trepetal pred podkovanimi nogami — — — — —

Dobro da je še o pravem času opazil Tončka, ki je kričal, Kovačev France, ki je stal na robu drevesa in je vozaril. Komaj je še ustavil konje, preden bi stopil prvi par čez Tončka. Kovačev France je stopil z drevesa. Gazil je sneg v dokolenskih štebalih mimo konj do porednega Tončka in je neprenehoma vpil: Véé, belec, lisec, veéé! Toliko da je Kovačev

France potegnil Lenartovega Tončka izpod konjskih nog, konj je že zavzdignil nogo in pokrevsal z njo sneg pred seboj. Kovačevega Franceta je navdajal grozen strah, obenem pa nepopisna jeza nad porednim otrokom.

»Nisi miroval preje in nisi! Toliko časa si skakal okrog konj, da bi jo bil nazadnje kmalu izkupil. Poredna kepa ti! Jaz ti bom že navil kosmata ušesa, čak, čak!« — — —

Stisnil je Kovačev France Tončka za ušesa, da je imel več kot dovolj. Tončku so pridrle debele solze v oči. Sneg se je smejal v dolini in se norčeval iz Tončkovih solz, kot bi mu privoščil — — — — Tončkov obraz je bil bled in oči njegove so strmele nekam daleč . . . Strašen prizor, ki se je ravnokar odigral, je stal živo pred njegovimi očmi. Bal se je tega prizora, in smrti se je bal.

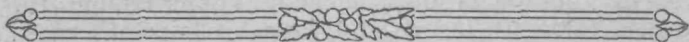
Kovačev France, postaven fant, ki se ni bal nikogar, je položil Tončka na svoje koleno. Stisnil je roko in mu je naložil še par trdih na trde, zimske hlače.

Tonček zdaj ni imel časa jokati. Pobral se je v hipu v snegu, kamor ga je položil razjarjeni France. Oziral se je za odhajajočim drevesom, na katerem je že stal tisti Kovačev France, ki ga je tako neusmiljeno izprašil. Resno je zrl Tonček v daljavo proti Zaklancu, kamor je hitelo sneženo drevo — — —

Nekaj trenutkov je gledal Tonček konje in deco, ki se je peljala z vozniki na drevesu. Nato si je pa otepel z obleke sneg in jo ucvrl proti domu.

Razne misli so rojile po njegovi glavi. Smrtni strah je še vstajal pred Tončkovimi očmi. Gledal je v sneženo polje in v bele gozdove. V daljavi je videl dim, ki se je dvigal nad strehami hiš. Gospodinje so kuhale južino. Kaj bodo rekli mati? — Kaj je z Janezom? — Zakaj se ne vračata skupaj? — Vsa ta vprašanja so stala pred Tončkovimi očmi, in na nobeno ni vedel jasnega odgovora. Mati bodo hudi, ako bodo zvedeli, kako je bil Tonček razposajen. Tovariši se bodo norčevali iz njega in ga zaničevali, ker je tako nepokoren.

Jožek si ni znal pomagati iz zagate. Pa je vendar še dosti krepko stopal proti domu. Po kosteh in po mozgu ga je stresalo, kadar se je spomnil na oni dogodek. Videl je materin resni obraz, osorne oči in pretečo roko — — — (Konec prih.)

Rešitev novoletne naloge v št. 1.

Cesarjeve letnice.

- 1830** je rojstno leto našega presvetlega cesarja.
- 1848** je naš cesar prevzel vlado.
- 1854** je poročno leto Njega Veličanstva.
- 1898** je bila petdesetletnica Njegove vlade.
- 1908** je šestdesetletni jubilej Njegove vlade.
- 77** let je pa sedanja starost našega presvetlega vladarja.

Prav so rešili: Štelcar Josip, sluga kn. škof. pisarne v Mariboru; Berze Tončka, Cepuder Lojzka, Cerar Ela, Grobner Mimi, Jug Milica, Jurca Fani, Kenda Fanči, Kern Mar., Klemenc Fanika, Končina Ivanka, Kraigher Helena in Stana, Kump Meri, Leskovic Franica, Mejak Roza, Pavšler Fanči, Pečavnik Irma, Peternelj Ivana, Pipan Jelica, Pirc Fanči, Potisek Toni, Rotar Franica, Sušnik Angela, Šuštar Toni, Terpin Tončka, Twrdy Mihaela, Weber Mici, Zelen Ema, Zemljak Otilija, Žerovc Ivanka, učenke VIII. razr., in Trtnik Alma, učenka VI. razr. Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani; Hrvojat Lojzka, Anica Homan, Hela Pučnik, Dora Jeglič, Miroslava Elsner, Fina Demšar, Pepi Jankovič, Mici Potočnik, Ana Pirc, Pavla Bahovec, Mali Unschuld, Mici Novak, učenke pri čč. uršulinkah v Škofji Loki; Kegl Marko, Jari Viktor, Heric Fr., Domanjko Alojz, Onišak Ivan, Kosi Martin, Budja Marko, Štrman Ivan, Jelen Jože, Zamuda Jože, Prelog Jože, Magdič Ivan, Žnidarič Fr., Vrabl Henrik, učenci pri Sv. Križu pri Ljutomeru; Rott Mera v Krašnji; Zacherl Minka, Slavko in Franček, učenci v Ljutomeru; Dereani Ciril in Dominik, Schneider Feliks, Viktor in Vojteh, učenci v Novem mestu; Pehani Dorica, Bukovec Tilka, Žlindra Tili, Černe Lenica, Aleš Gorislava, Marinko Ljubica, Malnerič Marta, Arko Štefi, Zajec Olga, Chochola Vilma, učenke III. razreda meščanske šole v Šmihelu pri Rudolfovem; Exler Maksim, učenec IV. razr. v Kamniku; Auman Bruno, učenec II. razr. v Novem mestu; Orožen Marta, učenka v Kamniku; Karba Inkica, učenka IV. razr. na Franc Jožefovi šoli v Ljutomeru; Gregorec Peter in Karol, Koželi Josip, Flere Anton, Jenčič Franc, učenci v Kamniku; Oruden Janez ml. v Dol. Retju pri Laščah.